

Список використаних джерел

1. Грищенко Е.Н. Деятельность социального педагога в медицинских учреждениях, осуществляющих стационарное лечение. *Молодой ученый*. 2011. №7. Т.2. С. 90–94.
2. Мартыненко А. В. Медико-социальная работа в наркологии. Архангельск : Изд-во Архангельской гос. мед. академии, 1998. 112 с.
3. Хрестоматия по технологиям социальной работы / Под ред. Л. Г. Гусяковой, М. И. Попковой. Барнаул : Изд-во Алтайского гос. ун-та, 2000. 156 с.

Бойко Б.О.
*студентка магістратури ННІОТ
Тернопільського національного
економічного університету*
*Науковий керівник: к.психол.н., доцент, доцент
кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ
Ревасевич І.С.*

ПСИХОСОЦІАЛЬНИЙ ПАСПОРТ СІМ'Ї І ЙОГО РОЛЬ У ВИЗНАЧЕННІ ЇЇ СОЦІАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Благополуччя людей є найвищою цінністю суспільства та відображає магістральну лінію розвитку сучасної людської цивілізації. Розуміння сутності та змісту соціального благополуччя пов'язується з таким розвитком суспільства, при якому задовольняються вітальні, соціальні і духовні потреби людей, максимально ефективно використовуються ресурси та блага суспільства, створюються сприятливі умови для повноцінного життя і всебічного розвитку кожної людини. У такому сенсі тотальне або загальне соціальне благополуччя являє собою суспільний ідеал, котрий надихає мислителів, науковців, митців, громадських та політичних діячів, усіх людей. Цінність благополуччя так чи інакше пов'язана з цінністю сімейного щастя і добробуту, яке в сучасному суспільстві вийшло за межі буденного розуміння й філософської інтерпретації та стало об'єктом інтегративних і міждисциплінарних досліджень у рамках соціальної науки.

До останнього часу соціальне благополуччя не набуло характеру самостійного об'єкта наукових досліджень, однак його окремі сторони вивчаються в різних галузях соціального знання, які сформували методологічне підґрунтя для сучасних досліджень рівня щастя людей, аналізу його складових показників та чинників, а також для формування концептуальних і прикладних основ політики благополуччя та щастя українських сімей, що можна визначити з допомогою психосоціального паспорта. Роль ведення фахівцем соціальної сфери психосоціального паспорта сім'ї задля визначення її соціального благополуччя досі повно не розкрита, що й зумовило необхідність даного дослідження.

Об'єктом дослідження є сім'я як соціальне осереддя сучасного українського суспільства. **Предметом дослідження** є система вивчення соціального благополуччя сімей засобом паспортизації.

Мета дослідження: показати роль і місце психосоціальної паспортизації сімей у покращенні їхнього добробуту і благополуччя.

Існує безліч теоретико-методологічних підходів до дослідження соціального благополуччя. Вибір того чи іншого підходу в якості основного визначає стратегію розробки його концептуальної моделі і системи соціальних показників, реєстрація яких необхідна для його оцінки. В рамках даної роботи осмислення і аналіз сутності та змісту центрального поняття «соціальний добробут» здійснюється в контексті соціологічної концепції життєвих сил людини, її індивідуальної та соціальної суб'єктності, яка постає теоретико-методологічною основою дослідження. При аналізі соціального благополуччя в світлі концепції життєвих сил людини, її індивідуальної та соціальної суб'єктності в якості базових концептуальних понять використовуються такі вихідні категорії концепції як «життєві сили» і «життєвий простір». З позиції означеної концепції соціальне благополуччя – це характеристика процесу взаємодії життєвих сил і життєвого простору соціальних суб'єктів, яка залежить від розвиненості життєвих сил цих суб'єктів і поєднаної з ними оптимальності організації життєвого простору їхнього буття.

Благополуччя сучасних українських сімей визначається рівнем розвитку і якістю функціонування соціальних інститутів, установ і організацій, які мають забезпечувати загальний доступ до життєво важливих благ, сприяти реалізації прав, інтересів і потреб громадян, формувати, розвивати і відновлювати життєві сили. Це соціальні інститути, установи та організації систем охорони здоров'я, освіти, культури, соціального захисту населення (включаючи соціальне страхування, соціальне забезпечення і соціальне обслуговування), а також судової і правоохоронної системи, сервісу і побуту, регулювання ринку праці та зайнятості, охорони навколишнього природного довкілля, громадські організації та об'єднання, політичні партії та рухи. Оптимальність організації життєвого простору характеризує соціальне благополуччя на рівні суспільства загалом і відображає його об'єктивну сторону.

Для оцінки розвиненості життєвих сил українських родин доцільно вивчати особисті оцінки й думки людей з приводу їх фізичного, психологічного, соціального, духовного потенціалу, задоволеності рівнем самореалізації в економічній, політичній, культурній, соціально-побутової, екологічній сферах життєдіяльності суспільства, чому й сприяє психосоціальний паспорт.

Психосоціальний паспорт – це документ, що відображає соціально-психологічний стан певного соціуму. Психосоціальний паспорт сім'ї комплексно відображає стан родинного колективу за певними інтегральними параметрами. Він дозволяє фахівцям визначити стан і потреби родини в допомозі і піклуванні, визначити соціальне благополуччя, задоволеність і ступінь щастливості кожного члена сім'ї – батьків, дітей, бабусь і дідусів тощо. Поряд із психосоціальним паспортом генограма містить велику кількість інформації, представленої в схематичному вигляді на невеликій площині, що дозволяє охопити всю сімейну історію єдиним поглядом. В процесі роботи на основі даної техніки, члени сім'ї отримують можливість самоідентифікації, дізнаються про те, що дійсно відбувається в їх сім'ї, про свої історичні корні і про те, як ці корні впливають на теперішній стан відносин в сім'ї. Працюючи з генограмою, можна допомогти сім'ї розрушити емоційні розриви, дисфункціональні трикутники та альянси, знизити тривожність, тобто здійснити позитивні зміни в сімейній системі. Крім того, генограма є дієвим діагностичним засобом, який може застосовуватися відповідно до потреб

спеціаліста і є важливим доповненням до формування психосоціального портрету сім'ї, який дає паспортизація цього важливого процесу.

Благополуччя української сім'ї базується на благополуччі всього суспільства, однак визначається суб'єктивною оцінкою власного добробуту та задоволеності життям. У численних наукових пошукуваннях і міжнародних нормативних документах благополуччя людини нині головно пов'язується із досягненням щастя, себто стану повної задоволеності рівнем, змістом, якістю життя. Проблемне поле досягнення людьми свого щастя вийшло за рамки буденного, індивідуального та суб'єктивного його розуміння та все більше набуває характеру спеціального напряму соціальних досліджень у рамках соціології і психології. У сучасних дослідженнях благополуччя та щастя людей соціономічна сфера відіграє велике та зростаюче значення. Це зумовлюється в першу чергу можливостями емпіричного вимірювання рівня добробуту і щастя на основі опитувань людей, що є важливим доповненням до статистичних даних. Поряд із цим соціальна наука постає аналітичним осередком для поєднання теоретичних підходів і вдосконалення методології міждисциплінарних досліджень проблем благополуччя та щастя українських родин.

Список використаних джерел

1. Аршава І.Ф. Суб'єктивне благополуччя та його індивідуально-психологічні та особистісні кореляти. Вісник ДНУ. Серія: Педагогіка і психологія. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 18, Т. 20, №9/1. С. 3-10.
2. Данильченко Т.В. Об'єктивні фактори суб'єктивного благополуччя. Актуальні проблеми психології. Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. 2014. Т. 13. С. 165-176.
3. Яворська Л.М. Фактори становлення психологічного благополуччя особистості. Наука і освіта. 2014. №12. С. 212-220.
4. Якість життя населення пострадянських країн у соціологічному вимірі. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2018. 216 с.

*Гладенька Н.Ю.
студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: д.психол.н., професор кафедри
психології та соціальної роботи ТНЕУ
Фурман О.Є.*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ОЗНАКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІМЕЙ В УКРАЇНІ

Невід'ємним елементом соціальної політики є соціальний захист населення. Останній являє собою комплекс економічних, соціальних і правових заходів, а також сукупність інститутів, що забезпечують всім громадянам однакові можливості для підтримки певного рівня життя, а також допомога окремим соціальним групам населення. Ринок не в змозі забезпечити своїм учасникам гарантований дохід і зайнятість. Громадяни в